

Наставно-научном већу
Филозофског факултета
Универзитета у Београду

На редовној седници одржаној 26.06.2025. године Наставно-научно веће Филозофског факултета Универзитета у Београду изабрало је комисију у следећем саставу: проф. др Гордана Вулевић, Одељење за психологију Филозофског факултета у Београду, проф. др Биљана Станковић, Одељење за психологију Филозофског факултета у Београду, проф. др Часлав Копривица, Факултет политичких наука, Универзитет у Београду за оцену докторске дисертације под насловом

Субјекат неолибералног доба: психодинамика и психопатологија

коју је поднела кандидаткиња Соња М. Јаничић. На основу прегледа пратеће документације и анализе поднете докторске дисертације комисија већу подноси следећи

ИЗВЕШАТАЈ О ЗАВРШЕНОЈ ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

1. Основни подаци о кандидату и дисертацији:

Биографски подаци

Соња Јаничић рођена је 1994. године у Београду где је завршила основну школу и гимназију. Основне академске студије психологије је уписала 2013. године као редован студент на Филозофском факултету Универзитета у Београду, а завршила их 2017. са просечном оценом 9,70 на клиничком модулу. Исте године уписала је Мастер академске студије на клиничком модулу Одељења за психологију на истоименом факултету и завршила их 2019. године, са просечном оценом 10. Мастер рад из области развојне психологије *Улога трећег у контексту развојних теорија Кохута и Лакана* одбранила је на Филозофском факултету у Београду под менторством проф. др Петра Јевремовића са оценом 10 (чланови комисије: проф. др Гордана Вулевић, проф. др Душан Стојнов). Током основних и

мастер студија била је стипендиста Министарства просвете, културе и технолошког развоја Републике Србије.

Докторске академске студије уписала је 2020. године. Испите је положила са просечном оценом 10. Предлог теме докторске дисертације која носи наслов *Субјекат неолибералног доба: психодинамика и психопатологија* одбранила је у мају 2023. године под менторством проф. др Петра Јевремовића (чланови комисије: проф. др Гордана Вулевић, доц. др Снежана Светозаревић, проф. др Часлав Копривица).

Професионална каријера

Соња се 2017. године прикључила раду невладине организације *АСТРА* (*Anti-Trafficking Action*) као волонтерка, на позицији консултанткиње на СОС телефону. Током двогодишњег ангажмана пружала је директну и телефонску психолошку подршку жртвама трговине људима, бавила се кризним интервенцијама и теренским радом са жртвама. У периоду од 2018. до 2020. године стицала је искуство и стаж на Клиници за психијатријске болести „Др Лаза Лазаревић“ у Београду, у дневној болници, под менторством спец. мед. псих. Маје Ђурчић. У истом периоду је уписала Уводни курс за *Роршах тест: Експертов интегративни приступ*, у трајању од годину дана (2018-2019) на Институту за ментално здравље у Београду. Током 2022. године је остварила професионалну сарадњу са невладином организацијом *Мрежа психосоцијалних иновација (PIN)*, када је била ангажована као спољни експерт за креирање приступа и психосоцијалних интервенција у раду са жртвама трговине људима.

По упису докторских академских студија, у октобру 2020. године, изабрана је у звање истраживач-приправник и запослена на Филозофском факултету Универзитета у Београду. У септембру 2023. изабрана је у звање истраживача сарадника. Од марта 2021. запослена је на Одељењу за психологију УБФЗФ по основу Шестог позива младим истраживачима за учешће на научноистраживачким пројектима МПНТР. Учествовала је на међународним стручним скуповима, аплицирала је за пројекат *Идентитети* и реализовала два истраживања у оквиру пројекта *Човек и друштво у време кризе* (УБФЗФ). Као резултат, има објављена три научна рада.

Од почетка школске 2022. године до 2025. године на Одељењу за психологију Филозофског факултета у Београду, била је ангажована као сарадница у настави на предметима Развојна психопатологија, Психопатологија деце и младих I и II, Психопатологија групних процеса и Психологија религије. По избијању пандемије вируса Ковид-19, а од марта 2020. године до децембра 2023. године, била је члан *Онлајн саветовалишта за студенте*, заједно са професорима и мастер студентима Модула за клиничку психологију, УБФЗФ. У саветовалишту је имала

улогу саветника, координатора и ментора. Поред наведеног, Соња је од априла 2023. до маја 2024. године била члан организационог одбора међународног научног скупа *International Society for Theoretical Psychology*.

Научно-истраживачки рад

Досадашњи научно-истраживачки рад Соње Јаничић огледа се у објављивању једанаест библиографских јединица. У колаборацији је објавила један научноистраживачки рад у водећем међународном часопису (M21a):

- **Janičić, S.,** Ignjatović, N., & Vuletić, T. (2023). How Much Collectivism is there in Young Adults' Collectivism? Vaccination against COVID-19 in Serbia. *YOUNG*, 31(4).

Поред тога, објављена су два научноистраживачка рада у часопису међународног значаја (M23):

- Вулевић, Г., Перишић, Ж., и **Јаничић, С.** (2024). Мухсин-ефендија и Никола: психодинамика ласкања и Лаканов појам објекта мало а. *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, 72(2), 503-515.
- **Јаничић, С.,** и Никитовић, Т. (2023). Функције (илегалних) ноћних излазака за младе током пандемије: између неолиберализма и неотрибализма. *Етноантрополошки проблеми*, 18(1), 179-200.

Кандидаткиња је објавила и рад у водећем националном часопису (M24):

- Јаничић, С. (2023). Нарцистичка конфигурација субјекта и актуелна култура рада. *Theoria*, 66(2), 55-74.

Од преосталих седам јединица, шест се односи на саопштења са међународних научних скупова штампана у изводу (M34). Једна јединица представља саопштење са националног скупа штапано у изводу (M64):

- **Janičić, S.,** Nikitović, T., & Nešić, A. (2025). Socio-Politically Conscious Individuals' Understanding of the Interplay Between Ideology and Obstetric Violence. *Book of Abstracts, 31st International Scientific Conference Empirical Studies in Psychology* (p. 110). Institute of Psychology, Laboratory for Experimental Psychology, Faculty of Philosophy, University of Belgrade.
- Janičić, S. (2024). The career self: between normality and pathology. *Book of Abstracts, 20th Conference of the International Society for Theoretical Psychology* (p. 133). Faculty of Philosophy, University of Belgrade.

- Ignjatović, N., Vuletić, T., & **Janičić, S.** (2024). Neoliberal Collectivism: Double Hermeneutics in the Context of Mass Vaccination. *Book of Abstracts, 20th Conference of the International Society for Theoretical Psychology* (p. 107). Faculty of Philosophy, University of Belgrade.
- Janičić, S. (2024). The significance of image amid crisis: psychoanalytic contribution to qualitative research. *Book of Abstracts, 2nd Conference of the Association of European Qualitative Researchers in Psychology* (p. 97). University of Milano-Bicocca.
- **Janičić, S.**, Ignjatović, N., & Vuletić, T. (2023). Horizontal individualism for mass vaccination: a qualitative study of COVID-19 vaccination in Serbia. *Book of Abstracts, 37th Annual Conference of the European Health Psychology Society* (p.471). European Health Psychology Society.
- **Janičić, S.**, & Nikitović, T. (2022). How did the covid-19 pandemic alter the functions of music and nightlife for young adults? *Book of Abstracts, XXVIII Scientific Conference Empirical Studies in Psychology* (pp. 108-109). Institute of Psychology, Laboratory for Experimental Psychology, Faculty of Philosophy, University of Belgrade.
- Nikitović, T., **Janičić, S.**, & Nešić, A. (2021). Between individual and social functions of music for young adults: what did the Covid-19 pandemic uncover? *Book of Abstracts, International Conference IC CIPEM "Perspectives in Psychology of Music and Music Education"* (pp. 148-149). Centre for Research in Psychology of Music and Music Education.
- **Janičić, S.**, Paunović, D., & Vojvodić, S. (2016). Internet and cultural habits among the adolescents. *Book of Abstracts XXII Scientific Conference Empirical Studies in Psychology* (pp. 101-102). Institute of Psychology, Laboratory for Experimental Psychology, Faculty of Philosophy, University of Belgrade.

2. Предмет и циљ дисертације:

Предмет ове дисертације је субјекат данашњице. Тачније, у фокусу је развојно-психолошко залеђе процеса његовог конституисања, или, другим речима, његова психодинамика и психопатологија. Под субјектом данашњице кандидаткиња подразумева (у складу са познатом Лакановом синтагмом) *субвертирани субјекат*. Чињеница његове *субвертираности* битно га одваја од (некад суверено владајућег) субјекта западне метафизике. У питању је друштвеном реалношћу неолибералне идеологије императивно профилисан (*субвертирани*)

субјект западног света, тј. његов вредносни систем и домен симболички и нарцистички профилисаних идеалитета.

Кандидаткиња настоји да осветли психодинамски релевантне карактеристике формативног дејства иконографије и симболичке регулативе света у којем живимо. Посебна пажња је посвећена несвесним механизмима конституисања и контролисања како појединаца, тако и група. Тежиште је на савременим психоаналитичким теоријама нарцизма, првенствено на теоријама Лакана и Кохута. Кандидаткиња, наравно, узима у обзир и теорију и праксу психоаналитичке аналитике структура и функција симболичког поретка.

Императивне поставке идеологије „западног света” сагледане су из перспективе психоаналитичког разумевања динамике фантазматског и симболичког, са посебним фокусом на питање како индивидуалне тако и групне, нормалности и патологије.

Пажња ће бити посвећена и индивидуалној и групној динамици. Три су међусобно повезана циља ове дисертације:

1. Развојно тумачење специфичности структура и функција битних за разумевање (нормалности и патологије) субјекта неолибералног доба. Сведоци смо императивног наметања индивидуализма, свеопште разградње породице, али и деградације многих упоришта смисла постојања појединаца. Нове праксе рада условиле су значајне промене начина живљења, приватност појединца бива све више контаминирана оним (условно речено) јавним, технологија све опипљивије виртуалности преузима примат над конкретно живом интеракцијом, на делу су нови идеали и нове вредности.

2. Критичка анализа адекватности старијих психоаналитичких теорија у ситуацији разумевања актуалних (индивидуалних и групних) феномена нормалности и патологије.

Некад доминантна прича о потиснутој сексуалности, о нелагодности у култури, Едипу и његовој породици, неуротицизму осујећених и слободи аналитичком праксом ослобођених, све очигледније данас показује знаке интелектуалног посустајања.

3. Утврђивање и критичка анализа релевантних импликација разматраних структуралних и динамичких особености актуалног стања субјекта, са посебним освртом на димензију патолошког, како на нивоу групе, тако и у поретку индивидуалног.

Епохално ново искуство (нормалности и патологије) бића, нужно, за собом повлачи потребу артикулисања нових, актуалитету примерених, путева разумевања. То ново искуство, сматра кандидаткиња, захтева промишљање.

Будемо ли у томе успели, стећи ћемо прилику за неко ново (нашем времену доктринарно саобразно) разумевање, а уз њега и делање.

3. Основне хипотезе од којих се полазило у истраживању:

Основне претпоставке овог рада су:

1. *Да је субјекат битно конституисан контекстом коме припада.* То не имплицира социјални редукционизам. Међутим, психичке болести нису болести мозга. Тачније, немогуће је широко поље патологије појединца и друштва свести у оквире патологије мозга. Субјекат је многоврсно одређен, а друштво има важну улогу у његовом одређењу.
2. *Да је утицај друштвеног контекста на групну и индивидуалну психопатологију неизбежан.* Сходно томе, неолиберализам остварује утицај на психодинамику појединца, те артикулише форме групне и индивидуалне патологије.
3. *Да концепти којима се објашњава топологија, структура и функционисање субјекта у једном временско-просторном контексту нису нужно применљиви на други контекст, већ захтевају извесне измене.*

4. Кратак опис садржаја дисертације:

Докторска дисертација се састоји из четири велике тематске целине или поглавља.

У првом, уводном поглављу, кандидаткиња настоји да објасни утицај актуелне идеолошке реалности на психодинамику и психопатологију како појединца тако и групе, ослањајући се, пре свега, на интерпретативни потенцијал теорије Жака Лакана. Ипак, сматра ауторка, Лакнова теорија не може у потпуности да објасни феномене карактеристичне за актуелни историјски тренутак, те захтева извесне модификације. Стога, кандидаткиња уводи свој оригинални појам *идеолошког објекта* којим настоји да објасни конституисање појединца у контексту шире схваћене политичке заједнице. Под идеолошким објектом ауторка подразумева сопствену специфичну модификацију Лакановог појма *објекат мало а*. Идеолошки објекат има функцију аналогну функцији нарцистичког објекта. Поистовећење са идеолошким објектом субјекту омогућава компактност и стабилност постојања, то јест нарцистичку заштиту од увек претеће фрагментације. Карактеристике и функције идеолошког објекта ће бити разрађене у наредним поглављима.

У другом поглављу, кандидаткиња прати основну хипотезу докторске дисертације, то јест да су психодинамика и психопатологија субјекта, као исторични феномени условљени (између осталог) идеолошким контексту коме припадају и који их (директно и индиректно) одређује. У неолибералном свету, важну улогу имају особене форме идеолошког објекта, као феномена групе. *Каријерни императив*, карактеристичан за неолиберализам, представља форму *идеолошког објекта*. У даљем тексту се из перспективе психоаналитичких теорија анализирају механизми и квалитет интеракције између *идеолошког објекта* каријеризма и субјекта. Циљ ове анализе је да се формулише хипотеза о ефектима каријерног императива на субјекта који се са овим императивом идентификује. Водећи се претпоставком да субјекат каријеризма пати од вишка нарцизма, ауторка предлага концепт *каријерног селфа*. Тај концепт, о коме ће касније бити више речи, сажима парадоксалност позиције неолибералног субјекта: присуство патологије у наизглед нормалном функционисању субјекта, као и доживљај слободе у ситуацији потенцијалне лишености исте. Наиме, каријерни императив, то јест идеолошки објекат налаже да се субјекат у већој или мањој мери отуђи од себе самог, од својих *стварних могућности и ограничења*, те да се континуирано измешта у *фантазматску реалност успеха*. Он (субјекат) постаје сопствени пројекат, што неретко имплицира усвајање ограничено употребљивих вештина и знања. Поруке које се могу препознати у јавном дискурсу формулисане су у циљу *оптимизације субјекта*. Она (оптимизација субјекта) подразумева тежњу за остварењем најбоље верзије себе. Исход интеракције субјекта са *идеолошким објектом* води латентној деструкцији и самоотуђењу.

Тај процес ауторка настоји да прикаже посредством схеме. Она прво излаже Лаканову Z и R схему које приказују поистовећење субјекта са нарцистичким објектом, те објектом велико А. Потом је приказана ауторкина модификација R схеме у циљу објашњења психодинамике субјекта каријеризма. Речено је већ да је Лаканов субјекат двоструко отуђени, немонолитни, нестабилни субјекат, подложен различитим формама нарцистичке патологије. Управо стога, неолиберални субјекат постаје подложен нарцистичком поистовећењу са идеолошким објектом, што, као и током формирања субјекта, резултује отуђењем. На схеми је то приказано на следећи начин: на месту субјекта у настајању (Es) налази се неолиберални субјекат. На месту *објекта мало а*, налази се *идеолошки објекат* са којим се неолиберални субјекат поистовећује. Последица поистовећења са *имагом каријеризма* је формирање *каријерног Ја*. Отуђењем од нарцистичког каријерног Ја и ступањем на место „каријерног закона“ настаје *дискурзивни субјекат каријере*.

За разлику од Лаканове R схеме, веза између каријерног Ја и каријерног закона је благо закривљена, чиме се подцртава да је идентитет каријеристе доминантно идеационо-фантазматски организован. Препознаје се, дакле, да се не ради о паду у имагинарно, што би резултовало психозом, већ да се ради о *превалентности нарцизма*, што би значило да каријерног субјекта не би могли сврстати у домен нормално-неуротичног. По својој психодинамици, субјекат каријеризма би најпре могао бити сврстан у *примитивне менталне организације*, пре свега (у најшире схваћен) нарцистички спектар поремећаја личности.

Полазећи од Кохутове теорије нарцизма, имајући у виду све до сада поменуто из Лаканове теорије, ауторка успева да на инвентиван начин артикулише сопствену идеју структуре и психодинамике *каријерног селфа*. Она га представља као континуум. На десном крају континуума, Кохутовски речено, каријерни селф је све мање интегрисан, мање диференциран. Ту се, дакле, могу сместити појединци код којих је, како свакодневна егзистенција, тако и доживљај себе све *упечатљивије малформисан фантазматски профилисаним постулатима корпоративне идеологије*. Код тих појединаца се може препознати хипетрофија архаичних, примитивних форми нарцизма који конституишу каријерни селф.

На крају поглавља, кандидаткиња закључује да је *каријерни селф* уобличена конфигурација сензација, фантазама, идеја, разумевања, забрана и амбиција, која одређује субјектово самоосећање, саморазумевање и когницију те фигурира као центар доживљаја агенсности. Каријерни селф, као што је речено, настаје постовећењем субјекта са овом особеном формом идеолошког објекта који је предоминатно *имагинарно* утемељен. Као такав, он је релативно стабилан те, парадоксално, води стабилизацији субјекта који се са њим идентификује. Стабилност субјекта почива на *вертикалној хомеостази*, стању функционалне удружености симболичког и нарцистичког.

У трећем поглављу, ауторка се бави особеностима дискурса идеолошког актуалитета на примеру две форме идеолошког објекта: *модела субјекта за који се предпоставља да зна и неоимперијалног идеала*. Како би одговорила на питање да ли и ове форме идеолошког објекта поседују нарцистичку димензију, ауторка предузима анализу *дискурзивне реалности* неолиберализма. Препознајући експанзију нарцистичког у смеру симболичког, она сматра да управо та *деформација дискурзовног реалитета неолиберализма* води назначеној *парадоксалној стабилности* како идеолошког објекта, тако и (селфа) субјекта. И, наравно, стабилности саме групе. Историјски материјализам предпоставља да капиталистички економско-друштвени систем сам по себи запада у кризу. О томе сведочи историја – након краткорочне економске стабилности следи период

потреса и узнемирености. Лакан нам говори да је нестабилност иманентна свакој групи, те да је сваки актуелно господарећи идеолошки систем подложен субверзији. Теорија нас, дакле, може навести на закључак да актуална ситуација кризе чини субјекте *дестабилизованим*. Ипак, реалност нас суочава са извесном отпорношћу субјекта актуалитета на поменуту дестабилизацију. Намеће се питање: на чему се темељи ова отпорност? Могући одговор би био да дијалектика господара и слуге, којом Лакан објашњава психодинамику групе, у неолиберализму бива мање уочљива. Тачно је да дискурс неолиберализма заузима место Дискурса Господара, али сама опозиција господар - слуга бива прикривена. Примера ради, опозиција између менаџера корпорације или предводника тима и каријеристе се одржава, али је динамика господара и слуге мање видљива.

У семинару *Наличје психоанализе* Лакан нас уверава да померање повлашћеног означитеља доводи до револуционарне промене дискурса. Неолиберални поредак ствари самом својом структуром пружа отпор таквој промени. Кандидткиња сматра да се ради о *первертираној структури* дискурса која, парадоксално, чини групу стабилном. Своју хипотезу формулише на следећи начин: У друштву индивидуа постоји спектар (имплицитно некохерентних) прича које ће одговарати спектру атомизованих субјеката. Атомизација дискурса је увек праћена његовом (нормативном и имагинарном) асполутизацијом, што оногућава одржавање императива *тобожње епистемолошке омнипотенције субјекта*. Неолиберализам на различите начине промовише индивидуализам. То он чини, изеђу осталог, посредством наратива који потенцира индивидуалну одговорност, то јест преноси одговорност са друштва на конкретног појединца и на тај начин моделира *субјекта за кога се претпоставља да зна*. Овај термин, који срећемо у Лакановој теорији, односи се на позицију аналитичара у психоаналитичком третману. Пацијент је уверен да аналитичар поседује знања која он заправо не поседује. Кандидткиња модификује поменути Лаканов појам како би формулисала идеју о још једном облику идеолошког објекта. Наиме, неолиберализам субјекту се *намеће да зна*. Он је тај који би у сваком тренутку морао да зна, иако не зна. Другим речима, неолиберализам посредством деловања особеног идеолошког објекта, гура особу у позицију *омнисцијентног субјекта* који превиђа своја ограничења.

У даљем делу текста кандидаткиња говори о још једној форми идеолошког објекта карактеристичног за неоимперијалистичке тежње Запада – *неоимперијални идеал*. Намера јој је да покаже како неоимперијални идеал, первертирајући дискурзивну реалност субјекта, потенцира имагинарну димензију дискурзивне формације – чинећи (империјалистичку) причу за субјекта (парадоксално) кохерентном и ефективном. Неоимперијални идеал представља конфигурацију

порука, идеја и слика које намећу вредности западне цивилизације припадницима других народа. Идеолошки објекат је у овом случају мрежа *представа*, али и имагинарно натопљених, наметљивих *дискурса* о једној (тобоже) слободарској, егалитарној, толерантној и филантропској култури живљења. То би представљало форму примитивног идеала. Фанон нам говори да субјективност која настаје у том контексту бива *колонијализована*. Из психоаналитичке перспективе, колонијализација психичког простора настаје као последица поистовећења субјекта са (тобожњом) супериорношћу колонијазатора. Другим речима, она настаје као последица *нарцистичке страсти*.

Поменуто модификација дискурса није нужно дестабилизујућа. Напротив, колонизовани субјекат често проналази сигурност у културном отуђењу. Ипак, та стабилизација је *первертирана*.

У даљем тексту, бавећи се специфичностима неолибералног дискурса кандидаткиња, полазећи од познијих Лаканових текстова, анализира продор реалног у оквиру језика, односно писма. Лакан каже: „Писмо је гранична зона – тако називамо читаву једну област која представља границу за другу, при чему су оне до те мере стране, да нису ни реципрочне...Писмо управо оцртава ивицу празнине у знању.“ Лакан нам заправо говори да регистар писма, односно *дискурса* јесте регистар привида. Дискурс (то јест регистар писма) је у граничној зони између знања и ужитка који је саприпадан реалном. Ови теоријски увиди нам осветљавају још једну важну димензију неолибералних дискурса – продор реалног, то јест наслућеног, никад реализованог ужитка. У томе, између осталог, лежи манипулативност поменутог дискурса.

У закључном поглављу ауторка се осврће на ограничења психоаналитичких теорија (пре свега теорије Кохута и Лакана) у тумачењу идеолошких и психолошких феномена карактеристичних за актуелни историјски тренутак. Иако се може успоставити аналогија између идеолошког објекта и Лакановог *објекта мало а*, те последичног отуђења субјекта услед поистовећења са идеолошким објектом, ту се прича не завршава. Лаканов *објекат мало а* води (имагинарном) у-цељењу субјекта који претходи (и условљава) његово ступање у симболички поредак. Другим речима, *објекат мало а* има конститутивну улогу у формирању субјективности. Идеолошки објекат искривљава *репрезентације самог субјекта*. Сетимо се – субјекат може сам, он уме и зна све, и увек треба да жуди за вишком. *Идеолошки објекат*, конституисан међуигром первертираних дискурса и привилегованих фантазама, претендује да фигурира као *искривљена (ре)презентација субјекта са којим ступа у однос*. Тиме стабилност разлике на релацији ја-други бива суптилно нарушена.

Кохутов (функционалан) *сефлфобјекат* нуди субјекту у настајању фазно адекватну грандиозност, битну у настајању кохезивног и стабилног селфа. Логиком његове теорије, неадекватни *селфобјекат* (као што је то идеолошки објекат) не би могао да доведе до функционално стабилне интеграције. Неолиберализам, чини се, формира *функционалне субјекте који, упркос суптилним малформитетима, одају утисак функционалне стабилности*.

Закључак кандидаткиње је да *идеолошки објекат*, као карактеристична фантазматско дискурзивна творевина, доводи до интернализације *специфичне регулаторне функције* – на шта нам указује субјектова (за нас парадоксална, за њега саморазумљива) нормалност. Заправо, ради се о *функцији вертикалне интеграције* која, по мишљењу кандидаткиње, омогућава парадоксалну увезаност између нарцистичког и симболичког. Поменута функција појашњава специфично стање ексцесивног, али функционалног продора нарцизма (*вертикалне хомеостазе*). Ова функција делује како у оквирима идеолошког објекта, тако и у домену самодоживљавања субјекта неолиберализма који ту функцију интернализује. Интеракција између *идеолошког објекта* и *неолибералног* субјекта резултује специфичном структуром селфа које је, теоријски гледано, налик нарцистичкој организацији личности - иако сама функционалност субјекта укида могућност изједначавања ове две психолошке структуре.

5. Остварени резултати и научни допринос дисертације:

Текст дисертације представља несумњиво значајан допринос нашем разумевању стварности у којој живимо. Кандидаткиња је на оригиналан начин, обогативши како терминолошки, тако и концептуално сопствена теоријска полазишта, дошла до закључака који битно оцртавају наш повесни тренутак. Коцептуализацијом *идеолошког објекта, каријерног селфа, вертикалне интеграције* и *вертикалне хомеостазе*, ауторка је допринела разумевању психодинамике и психопатологије субјекта данашњице. Посебно ваља нагласити зрелост ауторкиног приступа, те њену доследну резистентност на свима нама добро познате колонијалне форме дискурса. Ауторка је ваљано упућена у оно што се у великом свету говори о нашим малим световима, али истовремено она успева да мисли своју мисао пратећи трагове сопственог искуства. То њен рад чини особеним, како у нашој средини, тако и шире посматрано. Надамо се да ће поставке и закључци који се налазе у овом раду подстакнути даља истраживања и промишљања ове изузетно важне теме.

6. Закључак:

На основу изложеног, комисија констатује да је докторска дисертација Соње М. Јаничић израђена у складу са одобреним предлогом теме и да представља оригинално и теоријски значајно дело. Кандидаткиња је психоаналитичка теоријска полазишта своје тезе, Лаканову и Кохутову теорију нарцизма, коректно изложила и концептуално обогатила, и тиме продубила разумевање психодинамике и психопатологије субјекта данашњице.

Имајући у виду све наведено, комисија позитивно оцењује разматрану докторску дисертацију и констатује да су се стекли услови за њену одбрану. Стога, предлажемо Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Београду да кандидаткињи Соњи М. Јаничић одобри усмену одбрану докторске дисертације под насловом *Субјекат неолибералног доба: психодинамика и психопатологија*.

Комисија:

др Гордана Вулевић, редовни професор
Одељење за психологију, Филозофски факултет, Универзитет у Београду

др Биљана Станковић, ванредни професор
Одељење за психологију, Филозофски факултет, Универзитет у Београду

др Часлав Копривица, редовни професор
Факултет политичких наука, Универзитет у Београду

У Београду,
21. 8. 2025.